

Gäller för: Bild- och funktionsmedicin och medicinsk service
Innehållsansvar: Carolin Karlsson, (carka60), Sektionsledare
Granskad av: Stefan Carslöv, (steca9), Specialistläkare
Godkänd av: Markus Håkansson, (marha68), Verksamhetschef

Giltig från: 2026-01-19

Giltig till: 2027-10-02

Bäcken- höft, artrosutredning, konventionell radiologi (SÄS)

Syfte

Radiologisk metod för undersökning av skelettet med ovanstående frågeställningar.

Förändringar sedan föregående version

Inga aktuella förändringar.

Metodmall

Us kod/Us namn

Sos-kod 643 000/ Protesbäcken

Sos-kod 639 000/ Höftled

Indikation

Preoperativ röntgenundersökning med 25mm kalibreringskula.

Artros.

Förberedelser

- ID-kontroll
- längd och vikt
- kläder och eventuell metall som kan skymma avlägsnas
- EKG-elektroder ska tas bort
- graviditet ska tillfrågas på kvinnor 15–50 år
- gonadskydd ska användas på pojkar och män under 50 år,

där strålfältet ligger <5 cm från gonaderna

OBS: Gonadskydd används inte om det skymmer eller stör diagnostiken

- inget raster på barn under 20 kg
- medföljande i rummet ska bära strålskydd

Kontrastmedel

Ej aktuellt.

Bildtagning/Projektioner

Frontal (Protesbäcken)

Position: Patienten ligger på rygg.

Båda benen inåtroterade.

Centrering: I höjd med symfyssen/trochanter

Major.

Vinkel: 0

FFA: 110 cm

Kriterier: Symfyssen och sakrum mitt i medellinjen.

Kulan avbildad i sin helhet tillsammans med "den friska" höften.

Trochanter minor ska helst inte synas på "den friska" sidan.

Sidomarkering.

Exponeringsparametrar: Under bearbetning.

Axial (Höftled)

Position: Patienten ligger på rygg.

Lyft det friska benet till rät vinkel och placera på en pall.

Centrering: I ljumsken. Ut genom trochanter major.

- Vinkel:** Vinkelrätt mot detektorn.
- FFA:** Olika beroende på modalitet.
- Kriterier:** Hela collum ska synas.
Sidomarkering.

Exponeringsparametrar: Under bearbetning.

Strålskydd

- Gravitet är inte en kontraindikation till att göra en konventionell röntgenundersökning under förutsättning att fostret inte är i primärstrålfältet.
- Var noga med inbländning. Gör inte strålfältet för litet så att det påverkar diagnostiken. Spara stråldos genom att inte göra strålfältet för stort.
- Ta särskild hänsyn vid barnundersökningar för att minimera stråldosen. Barn är mer känsliga för joniserande strålning. Anpassade barnprotokoll ska användas.

Dokumentation

Om kriterier inte uppnås för undersökning ska anledning dokumenteras i aktuell remiss

Övrigt

Ansvarig röntgensjuksköterska granskar och kvalitetssäkrar bilderna.

Informera om när och från vem patienten får svar samt skicka patienten eller be patienten vänta på svar.

Dokumentinformation

Innehållsansvarig

Carolin Karlsson, sektionsansvarig röntgensjuksköterska, bild- och funktionsmedicin SÄS

Stefan Carslöv, specialistläkare, bild- och funktionsmedicin SÄS

Patrick Pettersson, sjukhusfysiker, bild- och funktionsmedicin och medicinsk service SÄS

Innehållsgranskare

Stefan Carslöv, specialistläkare, bild- och funktionsmedicin SÄS

Fastställt av

Markus Håkansson, verksamhetschef, bild- och funktionsmedicin och medicinsk service SÄS

Nyckelord

Metodbok, konventionell radiologi, bäcken, höft, artsrosutredning

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Bild- och funktionsmedicin och medicinsk service

Innehållsansvar: Carolin Karlsson, (carka60), Sektionsledare

Granskad av: Stefan Carslöv, (steca9), Specialistläkare

Godkänd av: Markus Håkansson, (marha68), Verksamhetschef

Dokument-ID: SAS9631-1641598044-200

Version: 3.0

Giltig från: 2026-01-19

Giltig till: 2027-10-02